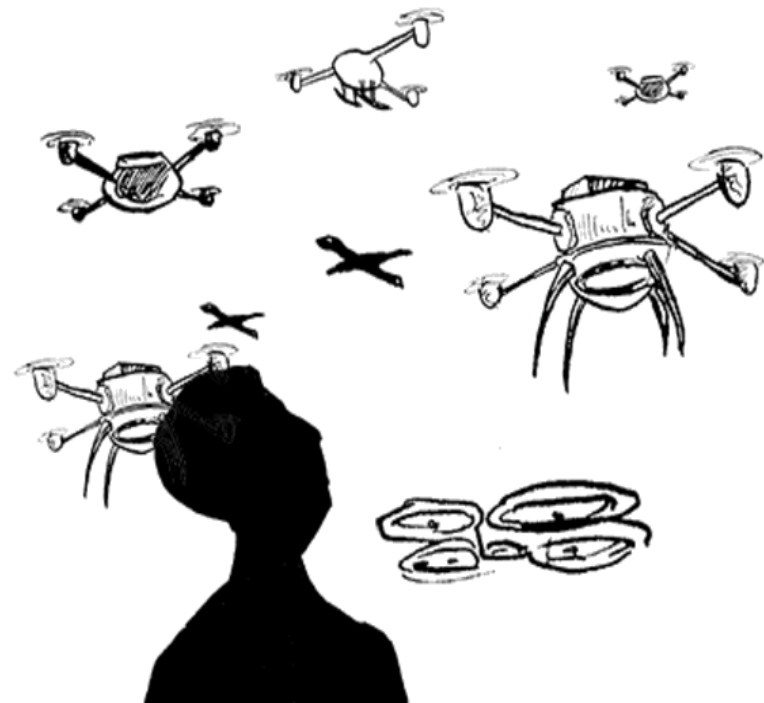

Brezpilotni letalniki in varstvo osebnih podatkov

Ocene učinkov v zvezi z varstvom osebnih podatkov

Kaj vse sodi med osebne podatke?

- **Osebni podatki** se nanašajo na **določljive posameznike** (fizične osebe), npr.
 - **fotografije** ali **video** zadostne ločljivosti, da se da posameznike prpoznati
 - **registrske tablice**, ki se jih da razbrati,
 - identifikatorji naprav posameznikov : IMEI/IMSI, bluetooth, IP, MAC naslovi...
 - **Ne posplošujemo!**
 - **Razumna meja.**
 - **Ne „ali jaz vem, kdo je“, temveč „ali se ga da določiti“!**
 - **Kontekst!**
- **Občutljivi osebni podatki**: podatki o rasnem, narodnem ali narodnostnem poreklu, političnem, verskem ali filozofskem prepričanju, članstvu v sindikatu, zdravstvenem stanju, spolnem življenju...IZOGIBATI SE JIM, KJER MOŽNO!
 - npr. video snemanje pred cerkvijo, bolnico, društvom AA...
- Če ste v dvomih, ali bo posameznik določljiv ali ne, je bolj varno šteti, da se lahko zgodi, da bodo določljivi in izpolniti obrazec kot tvegati kršitev zakonodaje.
- Pri t.i. »stock« posnetkih praviloma ne bi smeli zajeti osebnih podatkov (vsaj brez izrecne privolitve zajetih posameznikov ne).

Obdelava in zbirke osebnih podatkov

- **Obdelava OP** pa je kakršnokoli delovanje z OP
 - **zbiranje**, pridobivanje, vpis, urejanje, **shranjevanje**, prilagajanje ali spreminjanje, priklicanje, **vpogled**, **uporaba**, razkritje s prenosom, sporočanje, širjenje ali drugo dajanje na razpolago, razvrstitev ali povezovanje, blokiranje, anonimiziranje, izbris ali uničenje, obdelava pa je lahko ročna ali avtomatizirana.
- **Zbirka OP** je vsak **strukturiran niz (osebnih) podatkov**,
 - npr. zbirka video posnetkov, zbirka fotografij, kadrovska evidenca, baza registrskih tablic...

Upravljalavec in (pogodbeni) obdelovalec

- **Upravljalavec osebnih podatkov** - pravna oseba (lahko tudi fizična), ki sama ali skupaj z drugimi **določa namene in sredstva obdelave OP**
 - Pri brezpilotnikih: praviloma **naročnik oz. operater (če dela zase)**
- **(Pogodbeni) obdelovalec**
 - **operater, najet s strani (naročnika)**
 - **dela v njegovem imenu za njegov račun**
 - OP ne sme uporabljati za svoje namene
 - po izteku pogodbe vrniti OP
 - skrbeti za varnost OP
 - **pravna podlaga za obdelavo OP je za operaterja pogodba z naročnikom – če ni pogodbe, ni zakonito!**
 - tudi samo hramba šteje za obdelavo OP!
- **Naročnik in operater morata (če bodo obdelovani OP!)**
 - **Skleniti pisno pogodbo**
 - Določiti, **katere obdelave/podatke** bo izvajal/zajemal izvajalec
 - Opredeliti informacijsko varnost (konkretno!, npr. dostopne pravice, požarni zidovi, fizična varnost...)
 - Priporočljivo: opredelitev **rokov hrambe, vračila podatkov, morebitnih podizvajalcev**

Izjema osebne rabe

- **Izjema osebne rabe** - posamezniki izključno za osebno uporabo, družinsko življenje ali za druge domače potrebe, se določbe ZVOP/GDPR ne uporabljajo.
- V primeru brezpilotnih letalnikov lahko takšna izjema pride v poštev npr. v naslednjih situacijah:
 - uporaba brezpilotnega letalnika, ki snema družino in prijatelje na pikniku v naravi,
 - snemanje (lastnega) smučanja v naravi z »osebnim dronom«,
 - video-snemanje strehe na svoji stavbi,
 - domača raba brezpilotnih letalnikov (npr. na lastnem posestvu) ipd.

Temeljna načela varstva osebnih podatkov

ZASEBNOST

VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

VARNOST OSEBNIH PODATKOV

VARNOST IT

VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

ZAKONITOST

NAMENSKOST

SORAZMERNOST

INFORMIRANOST
POSAMEZNIKA

PRAVICE
POSAMEZNIKA

TOČNOST IN
AŽURNOST

Načelo zakonitosti – pravne podlage

- a) Privolitev posameznika;
 - npr. statisti v reklamnem spotu

- b) izvajanje pogodbe, katere pogodbeni stranka je posameznik, na katerega se nanašajo OP;
 - Npr. snemanje poroke, snemanje parcele...
 - Če je pogodbeni stranka posameznik!

- c) izpolnitev zakonske obveznosti upravljavca;
 - Npr. če je naročnik (ali operater) iz javnega sektorja in mu zakon nalaga zbiranje OP

- d) zaščito življenjskih interesov posameznika;
 - Npr. reševanje zasutih pod plazom, iskanje pogrešanih

- e) opravljanje naloge v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu;
 - Npr. medijsko poročanje o dogodkih, nesrečah...

- f) prevladujoči zakoniti interesi, ko ti prevladajo nad interesi posameznika
 - Ko ni privolitve, npr. snemanje infrastrukturnih objektov in kjer sploh ne želimo imeti posameznikov (OP so le „kolateralna škoda, ne pa cilj zajema podatkov)

Naročnik mora imeti eno pravno podlago. **Napogostejše** bodo **privolitev posameznikov** in **prevladujoči interesi** ter **opravljanje naloge v javnem interesu**.

Načelo sorazmernosti

- **Zajemi samo tiste podatke, ki jih res nujno rabiš.**
- **Če jih ne rabiš, se jim izogni.**
- **Prilagodi postopke, da jih ne boš zbiral po nepotrebem.**
- **Več OP, več dolžnosti.**

Primeri minimizacije zbiranja:

- **prilagajanje urnikov** letenja in **poti** (izogibanje zasebnim parcelam, prostorom, „občutljivim lokacijam“)
- ustrezno **obveščanje** javnosti (v izogib nepotrebemu zajemu OP),
- izbor samo **nujnih senzorjev** (npr. brez zajema videoposnetkov, če to ni potrebno),
- **časovno omejevanje zajema podatkov** (npr. samo ob prihodu na ciljno lokacijo oz. ob opravljanju naloge in ne ves čas letenja),
- uporaba tehnologij za **anonimizacijo** (npr. zameglitev obrazov, registrskih tablic),
- **sprotno in naknadno pregledovanje/urejanje** posnetkov in zajetih podatkov ter **izločanje** nepotrebni OP,
- čim **krajši čas hrambe** OP.
- Ocene učinkov na varstvo OP – predhodni razmislek.

Načelo namenskosti ter načelo točnosti in ažurnosti

- **Namenskost**

- Osebni podatki se lahko zbirajo le za **določene** in **zakonite** namene ter se **ne smejo nadalje obdelovati tako, da bi bila njihova obdelava v neskladju s temi nameni**, če zakon ne določa drugače.
 - Če gre za pogodbeno obdelavo, **samo za namene, ki jih določa pogodba.**

- **Točnost in ažurnost**

- Ni relevantna pri video in foto posnetkih.
- Bolj pri zajemu drugih podatkov.

Zavarovanje OP – informacijska varnost

Varnost OP morata zagotavljati tako naročnik kot operater. TEHNIČNI + ORGANIZACIJSKI POSTOPKI IN UKREPI.

Analizirati določena **tveganja** in sprejeti temu ustrezne **ukrepe** npr.

- padec letalnika in izguba podatkov,
- možnost prisluškovanja komunikaciji med brezpilotnim letalnikom in bazno postajo,
- možnost prevzema nadzora nad letalnikom in zbranimi podatki,
- pomanjkljiva ozaveščenost operaterjev in nadzor nad njimi,
- ustrezno upravljanje informacijske varnosti pri zunanjem izvajanju (pogodbena obdelava osebnih podatkov),
- slaba ozaveščenost operaterja/tam zaposlenih.

Upravljalci OP (naročniki) morajo sprejeti **interni akt (pravilnik)**, kjer:

- **predpišejo postopke in ukrepe** za varnost
- določijo **osebe, ki so odgovorne** za določene zbirke OP, in
- **osebe, ki lahko zaradi narave njihovega dela obdelujejo** določene OP (dostopne pravice, „need to know“).

Izvajalec ni dolžan imeti takšnega akta, je pa priporočljivo za večjo varnost podatkov.

Kaj moramo narediti, če z brezpilotnikom zbiramo osebne podatke?

1. Popisati zbirke osebnih podatkov. Uporabi obrazec:

- [https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/doc/obrazci/OBRAZEC - Evidenca dejavnosti obdelave osebnih podatkov ZA UPRAVLJAVCE.docx](https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/doc/obrazci/OBRAZEC_-_Evidenca_dejavnosti_obdelave_osebni_h podatkov_ZA_UPRAVLJAVCE.docx)
- [https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/doc/obrazci/OBRAZEC - Evidenca dejavnosti obdelave osebnih podatkov ZA OBDELOVALCE.doc](https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/doc/obrazci/OBRAZEC_-_Evidenca_dejavnosti_obdelave_osebni_h podatkov_ZA_OBDELOVALCE.doc)

2. Informirati posameznike, ko je to mogoče, na primeren način. Uporabi obrazec:

- [https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/doc/vzorci/VZOREC OBVESTILA POSAMEZNIKOM GLEDE OBDELAVE OSEBNIH PODATKOV.docx](https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/doc/vzorci/VZOREC_OBVESTILA_POSAMEZNIKOM_GLEDE_OBDELAVE_OSEBNIH_PODATKOV.docx)

3. Skleniti ustrezno pogodbo z naročnikom, če delamo zanj. Glej Smernice:

- https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/smernice/Smernice_o_pogodbeni_obdelavi_web.pdf

4. Imeti ustrezno pravno podlago, če delamo zase: prosojnico 7 in infografiko

5. Zagotoviti varnost zbranih podatkov (tehnični in organizacijski ukrepi)

6. Izvesti oceno učinka....pojasnjeno v nadaljevanu

Ocena učinkov v zvezi z varstvom OP

- Namen ocen učinkov na varstvo osebnih podatkov (DPIA) je predvsem **preventivne** in **informativne** narave – **zmanjšati obdelavo OP** in se **izogniti kršitvam**, sankcijam.
- Preventivne zato, da pred letenjem premislite, **ali bi res radi oz. boste zbirali osebne podatke in če ne, kako se temu izogniti. Če jih boste zbirali morate namreč upoštevati ZVOP/GDPR.**
- Z DPIA premislite, katere vrste podatkov bi utegnili zajeti, kaj boste z njimi počeli in ali imate pravno podlago za njihovo zbiranje in uporabo ter – če jih že morate zbrati – kako jih varovati.

Obrazec in **navodila:**

- Na: <https://www.ip-rs.si/obrazci/varstvo-osebni-podatkov/>

Kdo mora izpolniti oceno učinkov na varstvo osebnih podatkov?

- **Uredba** določa, da mora oceno izvesti **operater**. Če dela za svoj račun se **operater šteje za upravljavca** osebnih podatkov mora sam premisliti, katere podatke bo zbiral in kako jih bo varoval ter seveda sam izvesti oceno učinkov.
- Če dela **po pogodbi za naročnika**, potem je naročnik zbiranja **upravljavec OP** in mora **naročnik operaterju zagotoviti dovolj informacij**, da lahko (operater sam ali skušaj z naročnikom) izpolni obrazec.
- Pravna podlaga za zbiranje podatkov je v tem primeru **za operaterja pogodba z naročnikom**, oba pa morata spoštovati ZVOP/GDPR.

Kako se izpolni?

- **Označite tisto, ker res drži za vas, ne tistega, kar menite, da bi moralo.**
- **Nabor osebnih podatkov:** Premislite, **katere osebne podatke bi lahko zajeli in to označite**. Najpogosteje bodo to fotografije in video posnetki). Pazite v primeru snemanj v bližini cerkva in zdravstvenih ustanov, saj to lahko pomeni zajem *občutljivih* osebnih podatkov. Če ne boste zbirali nobenih osebnih podatkov, potem označite to možnost.
- **Zakonitost:** Za zbiranje osebnih podatkov je treba imeti pravno podlago. Označiti morate vsaj eno, pravna podlaga se nanaša na pravno podlago **naročnika letalske dejavnosti** (za snemanje poroke bo npr. naročnik rabil *privolitev* zajetih posameznikov, pri reševalnih akcijah je lahko pravna podlaga *zaščita življenjskih interesov*, javni medij ima *zakonsko podlago* ali *zakonite interese* ipd.). **Pravno podlago preverite s pravniki pri naročniku!**
- **Preglednost:** Posamezniki naj bi bili obveščeni o zbiranju njihovih osebnih podatkov. Razmislite, kako bodo obveščeni in označite tiste načine, ki jih nameravate uporabiti, če/ko jih lahko. Udeleženci koncerta so lahko obveščeni s pomočjo vstopnic/letakov, udeležencev prometne nesreče pa ne morete obveščati.
- **Omejitev namena:** Navedite **namene** zbiranja OP (npr. snemanje reklame za kamp za objavo na spletu, snemanje tekaškega maratona, prikaz državne proslave v živo iz zraka).
- **Sorazmernost:** Manj OP pomeni manj dolžnosti. Premislite, s katerimi ukrepi se jim lahko izognete in te ukrepe označite.
- **Točnost in ažurnost:** Pri video posnetkih točnost in ažurnost podatkov ni relevantna, je pa lahko pomembna npr. pri lokacijskih podatkih. Označite eno ali drugo možnost.
- **Omejitev shranjevanja:** Če lahko navedete rok hrambe podatkov (npr. posnetkov), potem to označite. Če roka hrambe ni mogoče določiti, potem označite to možnost.
- **Informacijska varnost:** Označite tiste ukrepe, ki ste jih predvideli za varnost (zaščito) podatkov.

Kdaj moramo izpolniti obrazec?

- Operater mora izvesti oceno učinkov v zvezi z varstvom osebnih podatkov **pred izvajanjem letalskih dejavnosti** (19. člen uredbe).
- *Izvajanje letalskih dejavnosti je uporaba sistema brezpilotnega zrakoplova, za plačilo ali brez njega, kadar gre za potrebe opravljanja nalog iz zraka (npr. snemanje iz zraka, oglaševanje iz zraka, nadzor iz zraka, protipožarna zaščita, proženje plazov, letenje v znanstveno-raziskovalne namene, letenje za televizijske in filmske potrebe in potrebe poročanja, letenje za potrebe posebnih dogodkov).*
- **Kako pogosto?**
 - Ko se **bistveno spremenijo okoliščine glede OP**
 - **ni treba za vsak posamezen let posebej**
 - Priporočamo **pred glavnimi tipi letenja**
 - Snemanje reklamnega spota / snemanje infrastrukturnega objekta /snemanje porok...

Kaj, kam in kako moramo poslati?

- **Izpolnjeni**
 - 1) obrazec ocene učinkov (**Priloga 6**) in
 - 2) kopijo izpolnjene izjave (**Priloga 2**) po elektronski pošti na naslov gp.ip@ip-rs.si.
- ali po **navadni pošti** na naslov: **Informacijski pooblaščenec, Zaloška 59, 1000 Ljubljana.**
- **Potrebujemo potrditev, soglasje IP?** **NE.**
- **Če ne pošljemo, smo v prekršku?** **DA.**
- **Inšpekcijski nadzor varstva OP:**
 - Dolžnost pošiljanja DPIA
 - Pravne podlage
 - Ustreznost pogodb
 - Informacijska varnost
 - Najavljen / nenajavljen
 - Sankcije: opozorila, opomini, globe.

Imamo dodatna vprašanja. Kje lahko dobimo več informacij?

- Pišite nam po elektronski pošti na naslov gp.ip@ip-rs.si.
- Odgovor dobite najkasneje v nekaj dneh.
- Vse informacije o varstvu osebnih podatkov na www.upravljavec.si
- Priporočamo tudi:
- **Poročilo IP** „Brepilotni letalniki - *Kako izkoristiti njihove prednosti in obvarovati temeljne človekove pravice?*“
 - https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/porocila/Brepilotni_letalniki_-_porocilo_IP.pdf
- **BREZPLAČNA telefonska pomoč za podjetja: 080 2900 (8:30 do 12:30)**

Hvala za pozornost!

gp.ip@ip-rs.si